תוספתא · דפוס וילנא · סדר טהרות

תוספתא ידים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא ידים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-ידים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5

פרק א

א מי רביעית נותנין לאחד ואף לשנים מחצי לוג לשלשה ולארבעה. ומלוג לחמשה ולעשרה ולמאה. מוסיפים על הראשונים ואין מוסיפים על השניים דברי ר"מ ר' יוסי אומר מי רביעית נותנין לאחד אבל לא לשנים. ומחצי לוג לשלשה ולארבעה ומלוג לחמשה ועשרה ולמאה. מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים כיצד נטל את הראשונים ושפשף וחזר ונטל את השניים ואין בהן כדי שיגיע לפרק הרי זה מוסיף עליהן א' הנוטל בידו אחת ואחד הנוטל בשתי ידיו ואחד ידו של גדול ואחד ידו של קטן צריך ליטול מי רביעית. רשב"ג אומר שתי ידיו שניים נדון כשני אנשים כיצד שנים שנטלו לשתי ידיהן מי רביעית לא יחזור השני ויטול ידיו משירי רביעית.

ב הנוטל את ידיו צריך לשפשף את ידיו שפשפה בחברתה טמאה בראש או בכותל חזר ונגע בהן טמאה הנוטל ידיו משטיפה אחת צריך ליטול מי רביעית לידו אחת אפי' נטל משירי רביעית כשר. כל החוצצין בגוף חוצצין בידים בקדוש ידים בבית המקדש. הנוטל ידיו צריך ליטול מי רביעית וקדוש ידים ורגלים במקדש אין לך שיעור.

ג מגופה שהתקינה לכלי נוטלין ממנו לידים החמת והכפישה אע"פ שפחותין נוטלין מהן לידים. השק והקופה אע"פ שאין מקבלין נוטלין בהן לידים השידה והתיבה והמגדל בזמן שהן מקבלים אע"פ שאין עשוים לאהלין אין נוטלין מהן לידים.

ד אין הכהנים מקדשין במקדש אלא בכלי ואין משקין את הסוטות ואין מטהרין את המצורעים אלא בכלי שולי כלי עץ כלי עצמות כלי זכוכית אין נוטלין מהן לידים קורדמן שפן ועשאן כלים אין בהם קבלת רביעית נוטלין מהן לידים. שברי כלי חרס שיש בהן כדי קבלת רביעית נוטלין מהן לידים.

ה החוקק באמת המים ועשה בה בית קבלה אע"פ שתלשוה מים וחברוה אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין הימנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה תלשה וחברה וחישב עליה אחר תלישתה ממלאין בה ומקדשין בה ומזין <מים> הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה.

ו המים שנפסלו משתיית הבהמה ר"ש בן אלעזר אומר בקרקע מטבילים ואין נוטלין מהן את הידים. המים שהנחתום מטביל בהן גלוסקאות אע"פ [שלא] נשתנו מראיהן פסולים וכשהוא נוטל ונותנו ע"ג ככרו אם נשתנו מראיהן פסולים ואם לאו כשרים. מים שלפני הנפח אע"פ שלא נשתנו מראיהן אין נוטלין מהן לידים מפני שבידוע שנעשתה מהן מלאכה. מים שלפני הספר אם נשתנו מראיהן פסולין ואם לאו כשרין.

ז הכל כשרים ליתן לידים אפי' טמא מת אפי' בועל נדה. כל שאינו מטמא את המים במשא כשר ליתן לידים. הנוטל לידים הנוטל מתכוין והנותן מתכוין הנותן מתכוין והנוטל אין מתכוין ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות.

ח הפקיעו את המוליר ונוטל הימנו לידים או שנטל מן הסילון שיש בו כדי קבלת רביעית ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות. ומודה ר' יוסי שאם הניח ידיו בין ברכיו או בין אציליו ונטל שידיו טהורות.

ט היו לפניו שתי כוסות באחת נעשתה בו מלאכה ובאחת לא נעשתה בו מלאכה נטל מאחד מהן לשתי ידיו ועשה טהרות תלויות. מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה טהרות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ועשה טהרות מן השני ועשה אלו ואלו טהורות. אלו ואלו מונחות נטל אחד מהן בידו אחת ועשה טהרות תלויות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה טהרות מן הראשון ועשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחות אלו ואלו טהורות. היו לפניו שתי כוסות אחד טמא ואחד טהור ונטל באחד מהן בידו אחת ועשה טהרות תלויות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות. נאכלות ראשונות נטמאו או שנאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות את השני ועשה טהורות את השני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו תלויות. היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שתי ככרות אחד טמא ואחד טהור ונגעו שתי ידיו בככר אחד בין בבת אחת בין בזה אחר זה או שנגעה ידו אחת בשני ככרים זה אחר זה והידים והככרים תלויות נגעה ידו אחת בשני ככרים כאחת הידים כמות שהיו והככרים ישרפו.

פרק ב

א הכהנים מקדשים במקדש בידים עד הפרק וברגל עד הסובך הנוטל ידיו לא יאמר הראשונים הריני נוטל את הטמאים ואם עשה כך צריך לנגב את ידיו <אבל> המטביל את ידיו א"צ לנגבם <את ידיו>. הנוטל את ידיו צריך להגביה את ידיו שלא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את ידיו <אבל המטביל ידיו אינו צריך להגביה את ידיו>. הנוטל את ידיו אם נתכוון ידיו טהורות רשב"ג אומר נטל את הראשונים ואח"כ נמצא על ידיו יבחוש וכל שברייתו מן המים ידיו טהורות. הנוטל ידיו אם הלכו המים עד הפרק ידיו טהורות ואם לאו ידיו טמאות ספק לא הלכו ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות.

ב נטל את הראשונים זו לעצמה וזו לעצמה ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו כאחת טמאו זו את זו. נטל את השניים ואת הראשונים לשתי ידיו ונמלך ונטל את השניים זו

לעצמה וזו לעצמה אם נתכוין ידיו טהורות ואם לאו טמאות נטל את אחת מידיו הרי זה נוטל את השניים ואינו חושש. נטל את הראשונים חוץ לפרק ונטל את השניים על גביהן ונפל ככר תרומה מן הפרק ולפנים טמא מן הפרק ולחוץ טהור נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ונפל ככר תרומה מן הפרק לפנים טמא מן הפרק ולחוץ טהור. נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ונפל ככר תרומה טמא והדין נותן שיהא טהור ומה אם הראשונים שאינן מטהרים את המים שע"ג היד מטהרין את המים שע"ג הארץ. שניים שמטהרין את המים שע"ג היד דין הוא שיטהרו את המים שע"ג הארץ.

ג נוטלין ארבעה או חמשה זה בצד זה ואינן חוששין משום ד' דברים משום שמא נטמאו ומשום שמא נעשתה בהן מלאכה ומשום שמא לא נטלו מן הכלי ומשום שמא לא ניטלו מן הרביעית. אבל הנוטל והנותן לחבירו בחפניו ידיו טמאות שמא תחלה לא נטל מן הכלי משתי ידיהן זה משמינית וזה משמינית אע"פ שמתערבין בקילוח ידיהן טמאות שמתחלה לא נטלו מן הרביעית.

ד אלו פוסלין לידים אוכל ראשון והמדף והמשקין ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש הנוגע ברצועה טהור עד שיצא בקציצה ר' יוסי אומר משום ר"ש הנוגע בקציצה טהור עד שיגע ברצועה. ספר שבלה אם יכול ללקט הימנו שמונים וחמשה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים. מגילה שכתוב בה שמונים וחמשה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים. חבר בה יריעות אחרות היא מטמאה את הידים והשאר אינה מטמאה את הידים ר' יהודה אומר הגליון שבתחלת הספר וכדי הקיף כולן מטמאין את הידים ב"ה ושמע על תינוק להתלמד בו אע"פ שאינו רשאי לעשות מטמא את הידים.

ה המשיחות והרצועות שתפרן בספר אע"פ שאינו רשאי לקיימן מטמאות. תיק הספרים ומטפחות ותיבה של ספר בזמן שהן טהורות מטמאות את הידים הברכות אע"פ שיש בהן מאותיות ומענינות הרבה שבתורה אינן מטמאות את הידים. הגליונים ספרי מינין אינן מטמאות הידים. ספרי בן סירא וכל הספרים שנכתבו מכאן ואילך אינן מטמאין את הידים.

ו ר"ש בן מנסיא אומר שיר השירים מטמאה את הידים מפני שנאמרה ברוח הקדש. וקהלת אינה מטמאה את הידים שאינה אלא מחכמתו של שלמה. אמרו לו וכי לא כתב אלא זו בלבד הרי הוא אומר (מלכים א ה':י"ב) וידבר שלשת אלפים משל ואומר (משלי ל':ו') אל תוסף על דבריו.

ז עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית וכל הארצות כשאר שני שבוע אם מעשר עני מעשר עני ואם מעשר שני מעשר שני א"ר יוסי בן דורמסקית אני הייתי עם זקנים

הראשונים כשבאו מיבנה ללוד ומצאתי את ר' אליעזר שהיה יושב בחנות של נחתומין בלוד אמר לי מה חדוש היה לכם בבהמ"ד היום. אמרתי לו תלמידיך אנו ומימיך אנו שותין אמר לי א"א בלא חידוש אמרתי את ההלכות ואת התשובות ואת המומין וכשהגיע לזה זלגו עיניו דמעות אמר (תהילים כ"ה:י"ד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם ואומר (עמוס ג':ז') כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. צא אמור להן אל תחושו למניניכם כך מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי שקיבל מן הזוגות והזוגות מן הנביאים ממשה הלכה <למשה> מסיני שעמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית.

ח בו ביום עמד יהודה גר עמוני לפניהם בבית המדרש אמר להן מה אני לבוא בקהל אמר לו רבן גמליאל אסור אתה אמר לו ר' יהושע וכי עמוני ומואבי במקומן הן כבר עלה סנחריב וערבב את כל האומות שנאמר (ישעיהו י':י"ג) ואסיר גבולות עמים ועתידותיהם שוסתי אמר לו ר"ג והלא כבר נאמר (ירמיהו מ"ט:ו') ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון נאום ה' כבראשונה ביהודה אמר עדיין לא שבו אמר לו הכתוב אומר (עמוס ט':י"ד) ושבתי את שבות עמי ישראל כבר כדרך שאלו לא שבו כך הם לא שבו. אמר להן יהודה גר עמוני מה אעשה <אני> אמרו לו כבר שמעת מפי זקן הרי אתה מותר [לבוא] בקהל. א"ל ר"ג אף מצרי כיוצא בזה אמר למצרים נתן להם הכתוב קצבה שנאמר (יחזקאל כ"ט:י"ג) מקץ ארבעים שנה אקבץ את מצרים מן העמים אשר נפוצו שמה <וישבו על אדמתם>.

ט אמר להן רבי יוחנן בן זכאי כתבי הקדש חיבתם מטמאתן שלא יעשה אותן שטיחים לבהמה. אמרו בייתוסים קובלין עליכם פרושין מה <אם> בת בני הבא מכח בני שבא מכחו הרי יורשתני בתי הבאה מכחי אינו דין שתרשני <אמר להן לא אם אמרתם בבת הבן שכן חולקין עם האחים תאמרו בבת שאינה חולקת עם האחים>. אומר טיבלני שחרית קובלני עליכם פרושים שאתם מזכירים את הגוף שיש בו טומאה.